

ePOOKI

OULUN AMMATTIKORKEAKOULUN TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖN JULKAISUT ISSN 1798-2022

ePooki 91/2019

Aktivoivia pedagogisia aivopähkinöitä. Ammatillisen opettajakorkeakoulun lyhyet sketsivideot

Pousi Juha (toim.)
12.12.2019 ::

Oulun ammatillinen opettajakorkeakoulu (Amok) on vuosien varrella tehnyt lukuisia pedagogisia videoita. Näiden videoiden käyttötapa ja muoto ovat kehittyneet jatkuvasti. 2010-luvun alussa tyypillinen opetusvideo oli suhteellisen pitkä, jopa 15–20 minuuttia. Nytemmin uusimmat videot ovat paljon lyhyempiä ja iskevempiä.

Pedagogiset videot

Videoiden käyttö oppimisessa ja opetuksessa ei ole millään muotoa uusi ilmiö. Jokainen muistaa jo kouluajoiltaan erilaisia koulun juhlasalissa esitettyjä opetuselokuvia, joita koko koulu kerääntyi katsomaan. Opetusvideot ja niiden teko ovat osa myös opettajakorkeakoulun jokapäiväistä pedagogista työkalupakkia. Videoiden pedagogista käyttöä on tutkittu pitkään. Esimerkiksi Oulun ammattikorkeakoulun yliopettaja **Blair Stevenson** on kehittänyt opetusvideoille jaon niiden ”pedagogisen käsikirjoituksen” mukaan. ^[1] ^[2] Stevensonin jaon mukaan videot voidaan jakaa muun muassa opettajan tuottamiin ja opiskelijoiden tekemiin. Videot voivat olla demonstraatioita, eli oppimiseen tai opetukseen liittyvien tilanteiden esittelyjä, projektiesittelyitä, luentotaltioiteja, aiempien tapahtumien reflektiota, osaamisen esittelyä tai keskustelun herättäjiä.

Amokin uusimmat opetusvideot ovat juuri näitä keskustelun herättäjiä eli lyhyitä, aktivoivia esityksiä, niin sanottuja ”trigger-videoita”. Ne ovat vain minuutin tai kahden mittaisia, sketsimuotoisia ja niiden tarkoitus on kärjistää aiheensa jopa absurdiuteen saakka. Keskustelun herättämiseksi jokaisella videolla on omat aiheeseen liittyvät saatetekstinsä ja aktivoivat kysymyksensä YouTuben infokentässä.

Videoalustan valinta

Amok on valinnut videoalustakseen YouTuben – se on kansainvälinen, ilmainen käyttäjilleen ja toimii useimmissa maailman maissa ^[3]. YouTube ei kuitenkaan virallisesti näy esimerkiksi Kiinassa. Monissa maissa, kuten Suomessa ja Saksassa on ollut tilapäisiä näyttöestoja, usein copyright-korvauksiin liittyviä. Jokaisessa Amokin videossa on Creative Commons -merkintä saateteksteissä ja myös itse videossa (muotoa CC BY-NC-ND).

Oulun ammattikorkeakoulussa suunniteltiin erillisen videopalvelimen käyttöä 2010-luvun alussa, mutta sellaisen käyttö ja päivittäminen olisi ollut kallista. Vaikka Googlen omistama YouTube on kaupallinen alusta ja sen tarjoamat videot voivat sisältää mainoksia, on se silti paras, edullisin ja helpoin vaihtoehto.

Amok-sketsien idea

Amokin sketsisarja syntyi tarpeesta esittää oppimiseen ja opetukseen liittyviä käsityksiä hyvin tiiviisti ja lyhyesti, mitä lyhyemmin, sen parempi. Lähes jokainen pystyy keskittymään videoon, jos sen kesto on korkeintaan kaksi minuuttia! Silti tällaisen videon katsominen ilman esivalmistelua ei välttämättä tuota haluttua

oppimistulosta. Siksi katsojan on syytä lukea saatetekstit ja suuntaavat kysymykset huolellisesti ja kiinnittää niiden avulla huomionsa videon olennaisiin asioihin.

Amokin sketsivideot sisältävät englanninkieliset tekstitykset, joten niitä voi katsoa muuallakin kuin Suomessa. Muutamasta videosta on tehty kaksi versiota, suomenkielinen ja englanninkielinen.

Seuraavassa esitellään Amokin sketsivideot lyhyesti aktivoivine kysymyksineen.

SKETSIT

Puhuvat päät

Puhuvat päät -video on ensimmäinen näistä Amokin sketseistä, vain 57 sekuntia alkukuvineen ja lopputeksteineen. Tämä video sai alkunsa opiskelijan valituksesta, että "videoluennolla oli taas niitä puhuvia päitä". Video kärjittää tilanteen siten, että luennoijat ovat tosiaan vain jaarittelevia irtonaisia päitä lautasella. Aktivoivat kysymykset ovat tässä videossa seuraavat:

- Miten saisit verkko-opetuksen mielenkiintoiseksi ja aktivoivaksi?
- Miten voisit monipuolisesti osallistaa läsnäolijoita?
- Miten et olisi opettajana vain "puhuva pää" verkossa?
- Mitä muita verkko-opetuksen muotoja tunnet kuin luennon?

Näistä kysymyksistä voidaan keskustella pienryhmissä ja esitellä tulokset koko luokalle. Jos opettaja ei halua käyttää tunnilla aikaa pienryhmätyöhön, voivat opiskelijat kirjoittaa omat käsityksensä ja ideansa blogiinsa.

Käsikirjoitus Tommi Karjalainen ja Juha Pousi **Ohjaus, kuvaus ja leikkaus** Tommi Karjalainen **Tuottaja** Asko Karjalainen ja Ammatillinen opettajakorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu

Käsittämätön luento

Tässä tasan minuutin mittaisessa videossa opiskelija saapuu hiukan myöhässä luennolle. Kauhukseen hän huomaa, ettei ymmärrä luennosta sanaakaan. Kun opiskelija sitten syöksyy paniikissa luentosalista ulos, hän kuulee ettei "luennoitsija Virtasen" luentoja tajua kukaan muukaan. Tästä videosta tehtiin kaksi versiota, suomeksi ja englanniksi.

Aktivoivat kysymykset ovat tässä:

- Miten sinä opettajana voit valmistautua esitykseesi?
- Mitä sinun pitää tehdä ennen esitystä, niin että tulos ei ole "Käsittämätön luento"?
- Vai onko luennon sijaan muita metodeja?

Keskieuropalainen opettajaryhmä korosti, että heistä opettajan pitääkin erottua opiskelijoista "sivistyneemmän" ja monimutkaisemman puheensa avulla. Tämä kommentti sopii myös seuraavaan videoon.

Käsikirjoitus Tommi Karjalainen ja Juha Pousi **Ohjaus, kuvaus ja leikkaus** Tommi Karjalainen **Tuottaja** Asko Karjalainen ja Ammatillinen opettajakorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu

Käsiteviidakko

Uusi opiskelija kokee olevansa eksynyt käsittämättömään ympäristöön, jossa uudet käsitteet ja termit estävät etenemisen. Opiskelija arvelee, ettei tule selviytymään taakasta.

Trigger-kysymykset:

- Oletko itse opiskelijana ollut tilanteessa, jossa uudet termit, lyhenteet ja käsitteet tuntuvat ylivoimaisen monimutkaisilta?
- Miten opettajana voit ehkäistä tällaista käsiteviidakon lannistavaa vaikutusta?
- Voiko mielestäsi opetuksessa kuitenkin puolustaa käsiteviidakkoa, infoähkyä ja käsitteiden monimutkaisuutta? Tarvitaanko ammatillisessa opetuksessa monimutkaisia ilmaisuja?
- Mitkä käsitteet videossa jäivät mieleen? Mitä ne tarkoittavat?

Käsikirjoitus Tommi Karjalainen ja Juha Pousi **Ohjaus, kuvaus ja leikkaus** Tommi Karjalainen **Tuottaja** Asko Karjalainen ja Ammatillinen opettajakorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu

Digiloikka

Videossa vanhanaikainen opettaja kuljettaa iänikuiset, tutut opetusvälineensä varastoon ja saa tilalle virtuaalilasit ja tabletin. Uuden omaksumisen tiellä tuntuu kuitenkin olevan korkea kynnys ja eteneminen näyttää epävarmalta.

Ohjauskysymykset:

- Mitä digitaalisuus tarkoittaa nykyopettajalle?
- Mitä digitaitoja opettajalla pitää olla?
- Tunnetko osaamismerkit? Mitä ne ovat?
- Tarkoittaako digitaitojen käyttö aiempien opetusmetodien hylkäämistä?
- Miten videon opettaja menestyy digirintamalla?

Käsikirjoitus Tommi Karjalainen ja Juha Pousi **Ohjaus, kuvaus ja leikkaus** Tommi Karjalainen **Tuottaja** Asko Karjalainen ja Ammatillinen opettajakorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu

Olematon opettaja

Videon opettaja ei oikein suostu vastaamaan opiskelijan kysymyksiin mitenkään. Opettaja kiertelee ja kaartelee, eikä lopuksi suostu edes kertomaan onko töissä koulussa vai ei! Aivan lopussa opettaja haihtuu näkyvistä.

Tämä video tehtiin vain englanninkielisenä mutta varustettiin suomenkielisin tekstein. Tekstityksestä huolimatta Amokin videot ovat kulttuurisidonnaisia. Vieraileva keskieurooppalainen opettajaryhmä ei oikein löytänyt "Olematon opettaja" -videosta kiinnostavaa. Ainoa reaktio näiltä opettajilta oli, että koska videon opiskelija vaatii opettajalta vastausta eilen lähettämäänsä sähköpostiin, niin eihän sellainen sovi! Opettajalla on oltava kaksi viikkoa aikaa vastata! Amokin videot eivät vaadi "oikeaa" tai "väärää" tulkintaa, mutta silti nämä esitykset vaativat kuitenkin pureutumista kysymyksiin hiukkasen pintaa syvemältä.

Ohjauskysymykset:

- Opettajan tulisi ohjata ja auttaa opiskelijaa saavuttamaan potentiaalinsa. Mutta tosielämässä opettajalle voi tuottaa vaikeuksia olla läsnä. Mistä tämä voi johtua ja mitä pitäisi tehdä?
- Tunnetko kuitenkin myötämielisyyttä opettajaa kohtaan? Oletko ollut tällaisissa kommunikaatiotilanteissa?
- Mitä opiskelijana tekisit?
- Ja mitä tekisit opettajan roolissa, ettei tällaista vetäytymistä vastuusta tapahtuisi sinulle ikinä?

Käsikirjoitus Juha Pousi **Ohjaus, kuvaus ja leikkaus** Tommi Karjalainen **Tuottaja** Asko Karjalainen ja Ammatillinen opettajakorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu

Rivien välistä

Rivien välissä on tällä hetkellä uusin Amokin sketsivideo. Siinä kaksi opiskelijaa yrittää saada kuuden sivun esseetehtävänsä valmiiksi. Harmi vain, että tekstiä on syntynyt vain neljä sivua! Opiskelijat käyttävät aikaansa ja energiaansa erilaisiin pieniin vippaskonsteihin, jotta sivumäärän saisi riittäväksi. Tekstin lisäkirjoittaminen ei kuitenkaan ole heille vaihtoehto!

Kysymykset pohdintaa varten:

- Miten sinä opettajana suhtaudut moisiin sääntöjen kiertämisiin? Voiko pikkuvilppejä katsoa sormien välistä? Missä raja kulkee?
- Onko kyky ja halu noudattaa tehtävissä tarkasti annettuja sääntöjä tärkeä osa aikuisuutta ja opettajuutta?
- Mieti tilannetta, jossa opiskelijat käyttävät aikansa epäolennaisuuksiin, sen sijaan että kehittäisivät osaamistaan. Mistä tämä johtuu? Miten tästä päästään eroon?

Käsikirjoitus Juha Pousi, Tommi Karjalainen ja Asko Karjalainen **Ohjaus, kuvaus ja leikkaus** Tommi Karjalainen **Tuottaja** Asko Karjalainen ja Ammatillinen opettajakorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu

Lopuksi

Amok-videoiden tuotanto jatkuu edelleen ja uusia ideoita syntyy jatkuvasti. Lyhytvideot ovat varsin hedelmällinen alue, koska niillä voi kärjistää (jopa kyseenalaistaa) opetukseen liittyviä uskomuksia ja käsityksiä. Itse videoiden prosessointi, eli keskustelu aktivoivien kysymysten kautta, luo varsinaisen oppimiskokemuksen. Tennon ja Karjalaisen ^[4] mukaan toimiva opetusvideo – sketsi tai jokin muu – sisältää elementtejä kolmijakoisesta merkitysmaailmasta. Tämä triadi on viestintä, viihtyminen ja vakavuus. On siis syytä katsoa ja käyttää näitä videoita opetuksen ja oppimisen kannalta, poissulkematta viihtymistä ja oivaltamista.

Lähteet

1. [△]Stevenson, B. 2014. Video Pedagogy in Higher Education: Forms and Functions. Oulun ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajakorkeakoulu. Ammatillisen opettajakorkeakoulun juhlatilaisuudet 2.-3.9.2014. Hakupäivä 1.10.2019.
http://www.oamk.fi/amok/40/juhlatilaisuus/docs/pedagogical_video_use_2014.pdf
2. [△]Länsitie, J., Stevenson, B., Männistö, R., Karjalainen, T. & Karjalainen, A. 2016. Video pedagogy. Video. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 25. Hakupäivä 2.10.2019.
<http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2016051812469>
3. [△]Oulun ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajakorkeakoulu. YouTube-kanava (Oulu ProLearn). Hakupäivä 1.10.2019.
<https://www.youtube.com/user/OuluAmok>
4. [△]Tenno, T. & Karjalainen, A. 2017. Ammattipedagogisen maiseman avartuminen. Pedagoginen reseptiotutkimus opetuselokuvan vaikutuksesta. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 37. Hakupäivä 2.10.2019.
<http://urn.fi/urn:isbn:978-951-597-152-4>

Metatiedot

Nimeke: Aktivoivia pedagogisia aivopähkinöitä. Ammatillisen opettajakorkeakoulun lyhyet sketsivideot

Tekijä: Pousi Juha (toim.)

Aihe, asiasanat: aktivointi, ammatilliset opettajakorkeakoulut, pedagogiikka, verkkovideot

Tiivistelmä: Oulun ammatillinen opettajakorkeakoulu (Amok) on vuosien varrella tehnyt lukuisia pedagogisia videoita. Näiden videoiden käyttötapa ja muoto ovat kehittyneet jatkuvasti. Amokin uusimmat opetusvideot ovat keskustelun herättäjiä eli lyhyitä, aktivoivia esityksiä, niin sanottuja "trigger-videoita". Ne ovat vain minuutin tai kahden mittaisia ja sketsimuotoisia.

Amokin sketsitsarja syntyi tarpeesta esittää oppimiseen ja opetukseen liittyviä käsityksiä hyvin tiiviisti ja lyhyesti. Videoiden katsojan on syytä huolellisesti lukea saatetekstit ja suuntaavat kysymykset ja kiinnittää niiden avulla huomionsa videon olennaisiin sisältöihin. Pelkkä "viihdekatsominen" ei välttämättä tuota haluttua oppimista.

Artikkelissa esitellään lyhyesti Amokin tämänhetkiset lyhytvideot aktivoivine kysymyksineen.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2019-12-12

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:isbn:978-951-597-189-0>

Kieli: suomi

ISBN: 978-951-597-189-0

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: CC BY-NC-ND 4.0

Näin viittaat tähän julkaisuun

Pousi, J. (toim.) 2019. Aktivoivia pedagogisia aivopähkinöitä. Ammatillisen opettajakorkeakoulun lyhyet sketsivideot. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 91. Hakupäivä xx.xx.xxxx. <http://urn.fi/urn:isbn:978-951-597-189-0>.